

УДК: 330.341:330.322

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-2-16>

Волощук К.Б.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Подільського державного аграрно-технічного університету

Волощук В.Р.

кандидат економічних наук,
керівник навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти
Подільського державного аграрно-технічного університету

Кацан А.М.

кандидат економічних наук, начальник відділення
Хмельницької філії АТ «Укресімбанк»

Voloshchuk Kateryna

Dr. Sc. (in Economics), Professor,
Head of the Department of Economics, Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange
of State Agrarian and Engineering University in Podilya

Voloshchuk Vitaliy

PhD, Head of the Higher Education Quality Assurance Center
of State Agrarian and Engineering University in Podilya

Katsan Andriy

PhD, Head of Khmelnytsky Branch of JSC Ukreximbank

ТЕНДЕНЦІЇ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

TRENDS FOR FOREIGN INVESTMENT OF AGRARIAN ECONOMY SECTOR ENTERPRISES

Доведено необхідність перерозподілу інвестиційних ресурсів на користь нарощування обсягів та випуск продукції з доданою вартістю, цифровізації економіки й активізації використання ІТ-технологій, активізації інноваційної діяльності підприємств, розгортання сучасних науково-технологічних систем, наукомістких галузей, запровадження прогресивних технологій. Визначено, що сьгодні найгострішими проблемами для іноземних інвесторів залишаються захист своїх прав та легкість ведення бізнесу, тому зусилля держави слід спрямувати на вирішення проблем формування сприятливого бізнес-середовища, збільшення обсягів інвестицій в аграрну сферу, стабілізацію джерел та оптимізацію структури капіталу, забезпечення ефективного розподілу вкладень на формування активів аграрних товаровиробників за їхніми розмірами.

Ключові слова: іноземні інвестиції, тенденції, інновації, підприємства, привабливість, комерціалізація, ефективність, логістика, успіх.

Доказана необхідність перераспределения инвестиционных ресурсов в пользу наращивания объемов и выпуска продукции с добавленной стоимостью, цифровизации экономики и активизации использования ИТ-технологий, активизации инновационной деятельности предприятий, развертывания современных научно-технологических систем, наукоемких отраслей, внедрения прогрессивных технологий. Определено, что в настоящее время наиболее острыми проблемами для иностранных инвесторов остаются защита своих прав и легкость ведения бизнеса, поэтому усилия государства следует направить на решение проблем формирования благоприятной бизнес-среды, увеличение объемов инвестиций в аграрную сферу, стабилизацию источников и оптимизацию структуры капитала, обеспечение эффективного распределения вложений на формирование активов аграрных товаропроизводителей по их размерам.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, тенденции, инновации, предприятия, привлекательность, коммерциализация, эффективность, логистика, успех.

The purpose of this article is to summarize trends and identify opportunities for enhancing foreign investment by agricultural sector enterprises. In the course of the research, general scientific and special methods were used, in particular: systematic analysis – to summarize tendencies and to identify opportunities for activation of foreign

investment of enterprises of the agricultural sector of the economy; abstract-logical and graphic – in the formation of conceptual bases of enterprise investment, statistical – the study of the dynamics, structure of foreign investment in enterprises of the agricultural sector of the economy. The ways of solving the existing problems of foreign investment of agricultural enterprises are suggested. The dynamics of foreign direct investment in agriculture for the period from 2010 to 2018 is analyzed. It is concluded that foreign investors are interested in the enterprises that can provide the return of invested capital in a short time with the highest profit. Against this background, more promising in the Ukrainian economy for them is not agricultural production but processing. Today, the focus is on the need to diversify the sources of investment support for the agricultural sector. The strategic orientation of attracting foreign investments in the agrarian sector of the Ukrainian economy is substantiated. It is concluded that the lack of confidence of foreign investors in Ukraine and the high level of investment risk cause a low level of investment income, and the investment climate, in turn, directly affects the main indicators of socio-economic development. The necessity of redistribution of investment resources in favor of increasing volumes and production of value added products, digitalization of economy and activation of use of IT technologies, activation of innovative activity of enterprises, deployment of modern scientific and technological systems, science-intensive industries, introduction of advanced technologies have been proved. It is determined that at present the most pressing problem for foreign investors remains the protection of their rights and the ease of doing business. Therefore, the efforts of the state should be directed to solving the problems of creating a favorable business environment, increasing the volume of investments in the agricultural sector, stabilizing sources and optimizing capital structures, ensuring efficient distribution of investments in the formation of assets of agricultural producers by their size. Determining the trends of foreign investment in the development of enterprises in the agricultural sector has further developed; conceptual principles of investment have been formed taking into account the impact of the current global economic recession. The results of the study can be used to expand the base, diversify sources and increase the volume of foreign investments with the introduction of the land market, stimulate innovation activity of enterprises, whose main priorities should be the mobilization and realization of internal factors to ensure production efficiency. The need to study this strategic problem of intensifying foreign investment is conditioned by the fact that its successful solution will have a positive impact on the overall situation and further success in the world market of enterprises of the domestic agricultural sector of the economy.

Keywords: foreign investments, tendencies, innovations, enterprises, attractiveness, commercialization, efficiency, logistics, success.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Формування конкурентоспроможного сільськогосподарства вимагає якісних перетворень, мобілізації всіх ресурсів, ефективного використання національних конкурентних переваг, залучення іноземних інвестицій. Як свідчить світовий досвід, іноземні інвестиції сприяють модернізації, забезпечують доступ до сучасних технологій не тільки у виробництві, а й у менеджменті, що є важливим чинником розвитку ринкових форм і методів господарювання, реалізації продукції та її просування на зовнішні ринки; забезпечують потребу у необхідних ресурсах, сировині та продукції, сприяють розвитку ринків, активізації інноваційної діяльності; стимулюють розвиток економічно ефективних і конкурентоспроможних експортерів. Іноземні інвестиції за ефективного їх використання здатні забезпечити необхідні масштаби та темпи структурної перебудови вітчизняного сільськогосподарства в систему міжнародного поділу праці. У сучасних умовах глобалізації світової економіки обсяги прямих іноземних інвестицій є також одними з показників ступеня інтеграції країни у світову економіку. Важливим є формування науково обґрунтованої, цілеспрямованої інвестиційної політики, яка б за своєю логікою та принципами сприяла розвитку та забезпеченню конкурентоспроможності підприємств аграрного сектору економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Відомий гарвардський учений-економіст М. Портер стверджує, що єдиним та найбільш потужним засобом для зміни цілей власників є створення діючих стимулів для довгострокових інвестицій в акції підприємства [1].

Згідно з чинним законодавством, інвестиційна діяльність може здійснитися за рахунок ресурсів інвестора: власних (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо); позичкових (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити); залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб); бюджетних асигнувань; безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян [2].

Учені-економісти та фахівці фінансового менеджменту [3; 4, с. 122–131; 5; 6, с. 61–67] наголошують на тому, що серед джерел інвестиційного забезпечення агропромислових підприємств основне та домінуюче значення повинні мати власні джерела, основним із яких є прибуток.

О.Є. Гудзь зазначає, що обмеженість власних та бюджетних коштів зумовлює те, що залучення інвестиційних банківських кредитів є об'єктивною необхідністю для розвитку агроформувань [7, с. 34–36].

Ю.О. Лупенко, П.А. Стецюк, А.В. Войтюк розглядали питання, пов'язані зі створенням вітчизняної системи земельно-іпотечного кредитування. Запропоновано застосовувати інтегральну нормативну систему з іпотечного кредитування сільськогосподарських підприємств, яка включає взаємопов'язані стандарти, що враховують ціну застави, іпотечний процент заповнення нерухомості, параметри кредиту, відсоток, доходи позичальників, ризиковість проєктів та часові обмеження [8].

В умовах глобалізації світової економіки А.О. Гуртовим досліджено механізми формування інвестиційного забезпечення корпоративізації капіталу

в аграрному секторі економіки. Зокрема, проаналізовано стан капіталізації корпоративних суб'єктів господарювання на міжнародних фондових ринках, динаміку залучення ними інвестиційних ресурсів через емісію еврооблігацій, отримання кредитів від міжнародних фінансових і банківських інституцій, а також цільове фінансування за участі експортних кредитних агентств [9]. Дослідження теоретичних засад викликає потребу поглиблення трактування форм іноземного інвестування підприємств аграрного сектору економіки, особливо в умовах імовірного настання нової світової кризи та необхідності продовження наукових розвідок за даною проблематикою. Необхідність дослідження цієї стратегічної проблеми зумовлена тим, що її успішне вирішення позитивно вплине на загальний стан та подальший успіх на світовому ринку вітчизняного аграрного сектору економіки.

Формулювання цілей статті (**постановка завдань**). Метою статті є узагальнення тенденцій і визначення можливостей активізації іноземного інвестування підприємств аграрного сектору економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Стимулювання вкладення власних коштів у довгострокові проекти підприємства є важливим як для розвитку окремих підприємств, так і для розвитку галузі та сільських територій у цілому. Опір на власні кошти стосується підприємств різних організаційно-правових форм господарювання, у тому числі й у сільському господарстві. Безумовно, основним показником діяльності підприємства в ринковій економіці є прибуток, а його очікування спонукає підприємства здійснювати нововведення. У прибутку відображаються фінансові результати діяльності підприємства та ефективність використання його ресурсів. Але необхідно враховувати, що динаміка тотального домінування власних коштів підприємств у структурі джерел фінансування інвестицій в основний капітал ставить розвиток підприємств у залежність від їх прибутковості. До того ж власні кошти є джерелом капіталовкладень передусім для простого відтворення основного капіталу.

За результатами проведених нами досліджень встановлено, що власні кошти підприємств були основним джерелом капітальних інвестицій за 2018 р. і становили 71% у структурі від загальної кількості. Незначною є питома вага кредитів банків та інших позик на рівні 8%, наполовину менше виділено коштів із місцевого і держбюджету. Така структура власних і залучених та запозичених коштів укажує на розбалансованість сектору банківських послуг і незначну підтримку з боку держави та на місцях. Варто відзначити, що власні кошти обмежені та загалом навіть не завжди дають змогу задовольняти поточні потреби підприємств, а для розвитку необхідні додаткові інвестиційні джерела надходжень, серед яких – іноземні інвестори, банки, держава, венчурні й інші державно-приватні фінансові структури та повноцінне функціонування фондового ринку. Важливу роль відіграють специфіка та закритість агробізнесу через обмежені можливості та нерівноправність доступу до використання сторонніх коштів.

Отже, основним джерелом інвестиційного забезпечення підприємств виступають власні кошти підприємств у вигляді нерозподіленого прибутку та амортизації. Проведення модернізації, технічного переоснащення, реконструкції, розширеного відтворення; підвищення конкурентоспроможності продукції необхідне з метою зростання доходів підприємства, а тому власних коштів недостатньо для задоволення зростаючих інвестиційних потреб.

Одним із ключових завдань інвестиційної політики сільськогосподарських підприємств є адаптація сучасної моделі інвестування до існуючих умов ринкової економіки. Загальновідомо, що, крім власних коштів, джерелами інвестиційних ресурсів агропромислових підприємств є залучені та запозичені кошти. Для сталого розвитку підприємств аграрного сектору економіки необхідно створити сприятливі умови залучення інвестиційних ресурсів та відповідного державно-приватного фінансування інвестиційних проектів, запровадити додаткові заходи залучення іноземних інвестицій. Активізація та збільшення обсягів інвестування можливі через надання державою пільг; впровадження досягнень передового вітчизняного і світового досвіду форм і джерел на основі взаємовигідних умов для іноземних інвесторів та підприємств з іноземними інвестиціями; підвищення привабливості й ефективності функціонування вітчизняних та іноземних інвесторів шляхом удосконалення нормативно-правової бази в країні.

Іноземні інвестиції як частина залученого сукупного іноземного капіталу на макрорівні, задіяні в процесах економічних перетворень, можливі за надходжень ПІІ у вигляді матеріальних активів, передових технологій, ноу-хау, патентів. За рахунок прямих іноземних інвестицій відбувається зростання валових інвестицій, що стає унікальною можливістю одночасного збільшення фінансування та зменшення зовнішньої заборгованості.

Слід відзначити певні особливості проектів із залучення іноземних інвестицій. Зокрема, іноземний інвестор, приймаючи рішення, має певні вимоги щодо розвитку і потужності підприємства, енергозбереження, превентивних екологічних заходів, впливає на зайнятість, осучаснення виробництва та конкурентоспроможність продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Україна має потенціал та вільні інвестиційні зони для іноземного інвестора, що підтверджують дані про прямі іноземні інвестиції у цілому та аграрний сектор України за 2010–2018 рр., які наведено в табл. 1.

Як видно з даних табл. 1, за аналізований період обсяги ПІІ у цілому по Україні зменшилися на 19%, а у сільське та рибне господарство – майже на 10%. Отже, можна відзначити тенденцію відтоку іноземного капіталу загалом та з галузі зокрема. Обсяг прямих іноземних інвестицій у сільське господарство України на кінець 2018 р. становив 578,6 млн. дол. США, а їх частка в загальних обсягах ПІІ зросла на 0,1% і становить 1,8%. Але навіть ці невеликі кошти є вагомим для розвитку галузі.

Отже, пряме іноземне інвестування (ПІІ) доречно розглядати як додаткове джерело інвестицій, але проблема залучення іноземних інвестицій є актуальною

Таблиця 1

Прямі інвестиції в аграрний сектор економіки України, млн дол. США

	Обсяги на 1 січня									Відхилення 2018 р. до 2010 р., в.п.
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Усього	38992,9	45370,0	48197,6	51705,3	53704,0	38356,8	32122,5	31230,3	31606,4	81,0
Сільське, лісове та рибне господарство	669,2	719,5	725,3	717,8	776,9	617,0	502,2	586,2	578,6	90,6
Структура	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	1,6	1,6	1,9	1,8	0,1

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України [10]

через дефіцит власних фінансових ресурсів, зменшення обсягів залучених іноземних прямих і портфельних інвестицій як джерел фінансування, які дають можливість покривати тимчасові розриви потреб у коштах виробників сільськогосподарської продукції.

Потенційні інвестори з економічно розвинутих країн мають певні обмеження, оскільки більшість напрямів інвестування зайнято, а тому закономірно відбувається процес постійного пошуку вільних ніш інвестування. Проведемо аналіз залучення прямих іноземних інвестицій із регіонів світу (табл. 2).

Аналіз даних табл. 2 підтверджує загальну тенденцію до зменшення надходження іноземних інвестицій та різновекторність процесів інвестування, які до 2014 р. зростали, а потім зменшувалися. Найбільш суттєві скорочення відбулися з Європи та Америки, а зросли надходження з Африки, Австралії та Океанії, але питома вага останніх несуттєва, що незначно

вплинуло на загальну траєкторію змін. Уважаємо, що тут зіграли роль військово-політична ситуація, втрата територій, нестабільна макроекономіка, які негативно вплинули на інвестиційну привабливість України.

Слід відзначити, що прямих іноземних інвестицій залучено на суму 31606,4 млн. дол. США з понад 76 країн світу. Структуру прямих інвестицій подамо на рис. 1, з якого наглядно видно, що Європа й Азія є регіонами, які інвестують в економіку України, – відповідно 57% та 33% від загального обсягу інвестованих коштів. Інвестиційні ресурси з Америки займають 9%, а на Африку припадає лише 1%.

Детальніше розглянемо інвестиції з Європи в розрізі країн за 2018 р., що показано на рис. 2. Найбільшим інвестором країни, як і протягом останніх років, залишається Кіпр – 8932,7 млн. дол. США. Але розглядати Кіпр як реального інвестора все ж не варто, адже ця країна є вільною економічною зоною, через

Таблиця 2

Динаміка прямих іноземних інвестицій по регіонах світу, млн дол. США

	Обсяги на 1 січня									Відношення 2018 р. до 2010 р., %
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Усього	38992,9	45370,0	48197,6	51705,3	53704,0	38356,8	32122,5	31230,3	31606,4	81,1
Європа	25997,9	31182,9	30687,6	29690,4	28504,0	20581,5	17033,8	17110,6	17724,5	68,2
Америка	3171,8	3196,5	3386,2	4516,6	5317,9	4128,7	3530,1	3360,7	2898,6	91,4
Азія	9325,2	10474,7	13593,8	16945,1	19110,7	13012,3	11002,8	10180	10372,5	111,2
Африка	85,2	85,5	85,8	110,1	322,4	205,7	133,1	143,7	159,8	187,6
Австралія і Океанія	24,30	45,60	47,40	49,70	55,40	37,40	25,20	42,80	44,10	181,5

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

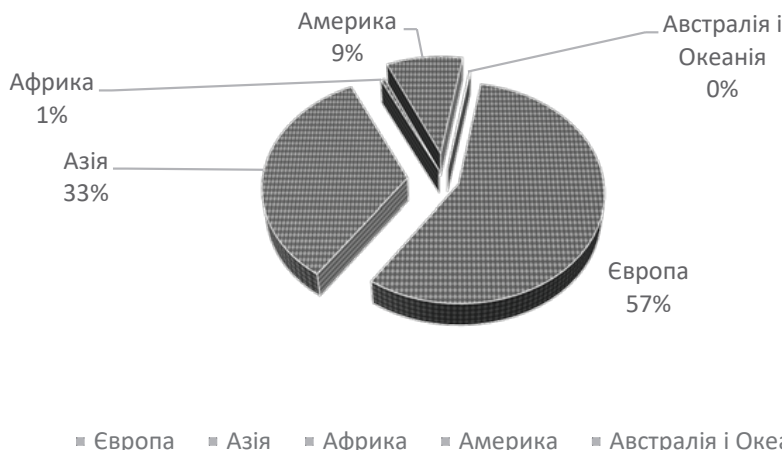

Рис. 1. Структура прямих іноземних інвестицій за регіонами світу, %

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України

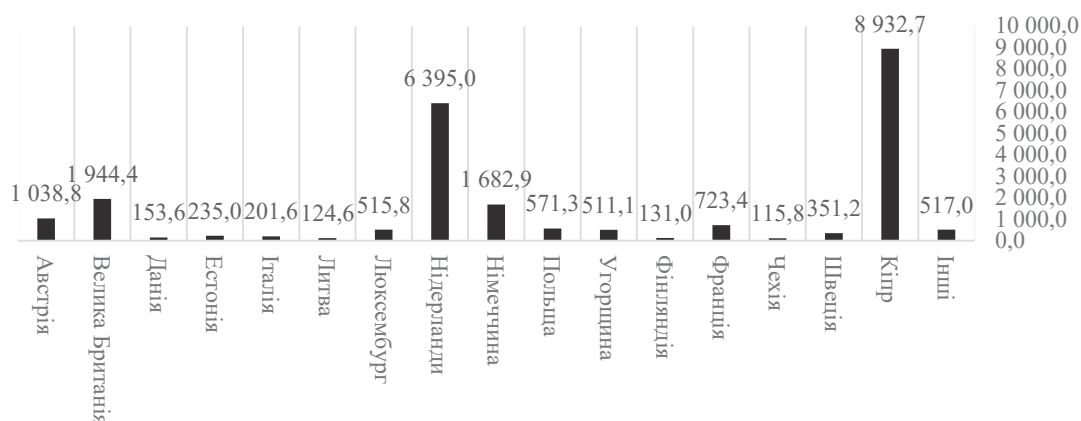

Рис. 2. Прямі інвестиції з країн ЄС в економіці України в 2018 р., млн. дол. США

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України

яку є можливість ухилитися від сплати податкових платежів. Тож переважаюча частина інвестиційних коштів, які надходять із даної країни, є власними коштами внутрішніх інвесторів, які вони попередньо штучно вивели з України. Друге місце за обсягом інвестованих коштів займають Нідерланди – 6 395 млн. дол. США, далі – Німеччина – 1 682,9 млн. дол. США та Велика Британія – 1 944,4 млн. дол. США.

Для стабільного та подальшого розвитку агропромисловим підприємствам потрібна мобілізація в першу чергу внутрішніх чинників забезпечення ефективності виробництва, серед яких – уведення практики оптимальних розмірів земельних угідь, що дасть змогу забезпечити раціональніше використовувати виробничий потенціал та ефективніше застосовувати сучасні агротехнології; диверсифікація виробничої діяльності відповідно до спеціалізації через розроблення оптимальної програми виробництва основних видів продукції; інтеграція та кооперація виробничої діяльності, що дасть змогу вирішити маркетингові та логістичні проблеми діяльності в питаннях матеріально-технічного і технологічного забезпечення виробництва продукції.

Для поліпшення розвитку інвестиційної діяльності підприємств необхідно: вдосконалювати нормативно-правову базу щодо регулювання інвестиційної діяльності; забезпечувати рівність між надходженням та використанням інвестиційних ресурсів для всіх за розмірами підприємств; стабілізувати інвестиційно привабливий імідж; співпрацювати державним органам влади та структурам бізнесу для планування інвестиційних проєктів.

Слід зауважити, що підприємства аграрного сектору економіки України не повинні орієнтуватися лише на зарубіжні джерела інвестування, але за умови їх обґрунтованого й раціонального використання навіть незначні надходження сприятимуть поживленню виробництва. Вважаємо, що розвиток підприємств можливий за рахунок перерозподілу власних і залучених інвестиційних ресурсів на користь нарощування обсягів та випуск продукції з доданою вартістю, цифровізації економіки, активізації інноваційної діяльності підприємств, розгортання сучасних науково-технологічних систем.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок. Тенденції щодо скорочення інвестицій є досить значними, що, своєю чергою, засвідчує високу ризиковість інвестиційних вкладень в економіку України. Дана ситуація спричинена невідповідністю нормативно-правової бази країни та негативно впливає на інвестиційну репутацію країни у цілому. Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що Україна має досить незначну привабливість на ринку інвестицій, проте є позитивні зрушення, які дають змогу бути в тренді інвестиційних процесів та інтегруватися у світове господарство, однак постійні порушення макроекономічної стабільності і скорочення зовнішніх інвестицій негативно впливають на економіку України.

У процесі досліджень встановлено, що на розвиток аграрної сфери впливає не лише обсяг інвестицій, а й сталість інвестиційних процесів та їхні якісні характеристики. Зокрема, міцним взаємозв'язком характеризуються показники сталості капітальних інвестицій, автономії джерел фінансування та розподілу залучених коштів в активах між оборотними й основними засобами, матеріальними і нематеріальними активами та показники сталості обсягів й ефективності виробництва продукції сільського господарства.

Це свідчить про необхідність збільшення обсягів інвестицій в аграрну сферу, потребу стабілізації джерел та оптимізації структури капіталу, забезпечення ефективного розподілу вкладень на формування активів аграрних товаровиробників за їх розмірами. Отже, дані тенденції є цілком прийнятними, оскільки факт отримання прибутку дає змогу спрямовувати фінансові ресурси у капітальні інвестиції, а досягнення зазначеного результату значною мірою залежить від стійкості фінансового стану національних підприємств.

Бібліографічний список:

1. Портер М. Конкуренція / пер. с англ. О.Л. Пилявського. Москва : Вільямс, 2005. 608 с.
2. Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12> (дата звернення: 21.03.2020).
3. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента. Киев : Эльга-Н, Ника-центр, 2001. 432 с.

4. Майорова Т.В. Формування інвестиційних ресурсів в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2010. № 15. С. 122–132.
5. Павлюк А.П., Мєдведькова Н.С. Щодо особливостей та напрямів стимулювання інвестиційної діяльності підприємств у післякризовий період. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/1053> (дата звернення: 19.03.2020).
6. Юхновський І. Джерела формування інвестиційного потенціалу економіки України. *Галицький економічний вісник*. 2010. № 4(29). С. 61–67.
7. Гудзь О.Є. Сучасний вимір інвестиційного кредитування агроформувань в умовах кризових дифузій економічного простору. *Економіка Крима*. 2009. № 27. С. 34–36.
8. Лупенко Ю.О., Стецюк П.А., Войтюк А.В. Вітчизняний та зарубіжний досвід земельно-іпотечного кредитування. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. 50 с.
9. Гуторов А.О. Інвестиційне забезпечення корпоративної зацікавленості капіталу в аграрному секторі економіки. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019. 64 с.
10. Капітальні інвестиції. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.12.2019).

References:

1. Porter, M. (2005). *Konkurentsya* [Competition]. Moscow: Vilyams. (in Russian).
2. Zakon Ukrainy «Pro zakhyst inozemnykh investytsii na Ukraini» [Law of Ukraine «On Protection of Foreign Investments in Ukraine»]. Available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12> (accessed: 21.03.2020). (in Ukrainian)
3. Blank, I.A. (2001). *Osnovy investitsionnogo menedzhmenta* [Fundamentals of Investment Management]. Kiev: Elga-N: Nika-Center. (in Russian)
4. Maiorova, T.V. (2010). Formuvannia investytsiinykh resursiv v Ukraini [Formation of investment resources in Ukraine]. *Finance, accounting and auditing*. no. 15. pp. 122–132. (in Ukrainian)
5. Pavliuk, A. P., Miedvedkova, N.S. (2020). *Shchodo osoblyvostei ta napriamiv stymuliuvannia investytsiinoi diialnosti pidpriemstv u pisljakryzovyi period* [On the features and directions of stimulating the investment activity of enterprises in the post-crisis period]. Available at : <http://www.niss.gov.ua/articles/1053> (accessed: 19.03.2020). (in Ukrainian)
6. lukhnovskiy, I. (2010). Dzherela formuvannia investytsiinoho potentsialu ekonomiky Ukrainy [Sources of formation of investment potential of Ukrainian economy]. *Galician Economic Bulletin*. no. 4(29). pp. 61–67. (in Ukrainian)
7. Hudz, O.Ie. (2009). Suchasnyi vymir investytsiinoho kredyтування ahroformuvan v umovakh kryzovykh dyfuzii ekonomichnoho prostoru [Modern dimension of investment crediting of agro-formations in the conditions of crisis diffusion of economic space]. *Ekonomika Kryma: Nauchno-prakticheskyy zhurnal*. no. 27. pp. 34–36. (in Ukrainian)
8. Lupenko, Yu.O., Stetsiuk, P.A., Voitiuk, A. V. (2015). *Vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid zemelnoipotchnoho kredyтування* [Domestic and foreign experience of land mortgage lending]. Kyiv: NNTs IAE. (in Ukrainian)
9. Hutorov, A.O. (2019). *Investytsiine zabezpechennia korporatyvatsii kapitalu v ahromomu sektori ekonomiky* [Investment support for the corporatization of capital in the agricultural sector of the economy]. Kyiv: NNTs IAE. (in Ukrainian)
9. Kapitalni investytsii [Capital Investments]. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed: 20.12.2019). (in Ukrainian)